

OTSUS

27.11.2024 nr 5-5/2024-059

Koondumisele nr 36/2024 RailProject OÜ/ AS Operail ettevõtja osa, Operail Holding OÜ ettevõtja osa, AS Operail Leasing ettevõtja osa ja Operail Repairs OÜ loa andmine

1. Koondumine

31.10.2024 esitas RailProject OÜ (registrikood 17093388) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid RailProject OÜ, AS Tiigi Keskus (registrikood 10666591), AS Operail (registrikood 11575850), Operail Holding OÜ (registrikood 16234361) ja AS Operail Leasing (registrikood 14251485) 31.10.2024 äritegevuse müügi ja üleandmise lepingu (edaspidi leping). Lepingu kohaselt omandab RailProject OÜ AS-i Operail äritegevused, mis koosnevad peamiselt lepingutest, varadest, lubadest ja töötajatest. Samuti omandab RailProject OÜ lepinguga kindlaks määratud varad ja õigused Operail Holding OÜ-s ja AS-s Operail Leasing. Eelnevast tulenevalt on see käsitletav AS Operail ettevõtja osana, Operail Holding OÜ ettevõtja osana, ja AS-s Operail Leasing ettevõtja osana KonkS § 19 lg 3 tähenduses. Lepingu kohaselt omandab RailProject OÜ 95 % Operail Repairs OÜ (registrikood 16235461) osakapitalist.

Tehingu tulemusel omandab RailProject OÜ valitseva mõju AS Operail ettevõtja osa, Operail Holding OÜ ettevõtja osa, AS Operail Leasing ettevõtja osa ja Operail Repairs OÜ üle KonkS)§ 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 01.11.2024 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Konkurentsiamet saatis koondumise osalise RailProject OÜ volitatud esindajale 18.11.2024 teate koondumise menetlemise peatamise kohta kuni puuduste kõrvaldamiseni. 25.11.2024 koondumise osalise volitatud esindaja kõrvaldas puudused ning alates 26.11.2024 menetlus jätkus.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks RailProject OÜ ja AS Operail, Operail Holding OÜ, AS Operail Leasing ning Operail Repairs OÜ.

RailProject OÜ on Eestis 17.10.2024 registreeritud äriühing, kellel käesoleval hetkel majandustegevus puudub. RailProject OÜ planeeritavaks tegevuseks on kaupade raudteeveod pärast tehingu käigus omandavate õiguste, kohustuste ja varade ülevõtmist. RailProject OÜ üle omab valitsevat mõju AS Tiigi Keskus. AS-i Tiigi Keskus aktsiatest kuulub 45% Romet Puhkile (isikukood [...]), 50% Uuno Lausingule (isikukood [...]) ning 5% R.P. (isikukood [...]). AS Tiigi Keskus tegeleb enda või renditud kinnisvara üürile andmisega ja käitusega. AS-i Tiigi Keskus on järgmised tütarettevõtjad:

- Tartu Mill AS ja Tartu Mill AS Lätis registreeritud tütarettevõtja A/S Dobeles Dzirnavnieks, mille peamiseks tegevusaladeks on teravilja, jahvatusaaduste, pastatoodete ja muude toiduainete tootmine ja hulgimüük;
- SIA Dobeles Eko on Lätis tegutsev tütarettevõtja, mille põhiliseks majandustegevuseks on soojus- ja elektrienergia tootmine;
- Balti Veski Aktsiaselts – Eestis registreeritud äriühing, mille peamiseks tegevuseks on teraviljatoodete töötlemine, kuivainete pakendamine ja hulgimüük;
- AS Rīgas Dzirnavnieks – Lätis registreeritud äriühing, mille tegevus hõlmab teraviljade, jahvatusaaduste ja muude kuivainete tootmist ja müüki, samuti teravilja lao- ja eeltötlusteenuse (teravilja kuivatamine ja puhastamine) ja transporditeenuste osutamist.

AS Tiigi Keskus ja Reterra Estate OÜ omavad ühiselt valitsevat mõju Nõmmekvartal OÜ üle, mis tegeleb enda kinnisvara arendamisega.

AS Operail on Eestis registreeritud äriühing, mille ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik Kliimaministeeriumi kaudu. AS Operail on kontserni emaettevõtja. AS Operail kontserni kuuluvad järgmised tütarettevõtjad: Operail Holding OÜ, AS Operail Leasing ja Operail Repairs OÜ. Lisaks on Operail Holding OÜ-l Soomes registreeritud tütarettevõtja Operail Leasing Finland OY.

AS Operail ettevõtja osa tegevuseks on kaubaveod Eesti raudteedel. Kaubavedu hõlmab raudteele sobivaid mahukaupasid (nt keemiakaupu, väetisi, naftasaadusi, põlevkivi, puitu, teravilja, raskekaalulist ja ebagabariitset tehnikat, puistematerjale, palmiõli, toorsuhkrut). AS Operail ettevõtja osa teenindab siseriiklikku kaubavahetust. AS-i Operail ettevõtja osa kliendid on Eesti ettevõtjad – peamiselt logistika- ja tootmisettevõtjad ning mahukaupade omanikud.

Operail Holding OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on raudteeveeremi rentimine. Operail Holding OÜ ettevõtja osa tegevuseks on Soomes vedurite rent ning koos ettevõtja osaga antakse üle ka AS Operail kontsernile kuuluvad intellektuaalse omandi õigused.

AS Operail Leasing on Eestis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on veoste ekspedeerimine. AS Operail Leasing ettevõtja osa tegeleb vagunite rendiga ja talle kuuluvad ka vedurid, mis hetkel ei ole koormatud rendilepingutega.

Operail Repairs OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on põhitegevusalaks on transpordivahendite remont ja hooldus. Ettevõtja kaudu osutatakse peamiselt järgmiseid teenuseid: (i) veeremi hooldus ja remont; (ii) vedurite ja vagunite kasutusea pikendamine; (iii) veeremi rattapaaride formeerimine ja treimine; (iv) vedurite moderniseerimine ja ehitus. Äriühingu Tapal asuvas depoo teenindatakse peamiselt AS-i Operail kontserni kuuluvaid

ettevõtjaid. Kontserni vedurite hoolduse ja remondi teenust osutatakse osaliselt ka Muugas asuvas depoos.

3. Õiguslik hinnang

3.1. Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2. Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate esitamise juhendi“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise osalise RailProject OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad tegutsevad peamiselt kinnisvara ning jahu-, tangainete ja pastatoodete tootmise ja müügiga seonduvatel turgudel. AS Operail kontserni äriühingud tegelevad kaubavedudega Eesti raudteedel, veeremi hooldusega ja remondiga, sealhulgas vedurite moderniseerimine ning vagunite rentimisega Eestis ja vedurite rentimisega Soomes.

3.2.1 Kauba raudteeveo teenuse müük

[.....].
AS Operail ettevõtja osa tegeleb kaubaveoga Eesti raudteel. Euroopa Komisjon on oma varasemas praktikas analüüsinud kauba raudteeveo turge riiklikena (jättes teatud juhtudel lahtiseks potentsiaalse Euroopa Majanduspiirkonna ülese turumääratluse)¹. Konkurentsiamet nõustub koondumise osalistega, et ka kõnesoleva koondumise kontekstis on kohane määratleda kaubaturu geograafiline ulatus Eesti territooriumiga. Konkurentsiamet tugineb koondumise

¹ Euroopa Komisjoni otsused COMP/M.5855 – DB/ Arriva, p 162; COMP/M.4746 – Deutsche Bahn/EWS, p 32; ja COMP/M.5480 – Deutsche Bahn/PCC, p-d 29-32.

teate esitaja poolt koondumise teates esitatud andmetele². 2023.a oli Eestis kauba raudteeveo teenuse müügituru maht rahalises väärtuses 24,73 miljonit eurot ja koguseline maht oli 4,79 miljonit tonni. AS Operail ettevõtja osa müügituru maht rahalises väärtuses oli [...] miljonit eurot (turuosa [60-70%]) ja koguseline maht [...] miljonit tonni (turuosa [40-50%]). [.....].

3.2.2 Kauba raudteeveo teenuse ostuturg

[.....]. Euroopa Komisjon on oma varasemas praktikas leidnud, et kaubaveo osas võib eristada kaubaveo- ja ekspediitorteenuse (kaubaveo korraldamise teenus) tooteturge kui eraldiseisvaid vertikaalselt seotud tooteturge³. Kaubaveo teenused hõlmavad endas kaupade füüsilist transportimist. Ekspediitorteenus hõlmab aga vastavalt konkreetse kliendi vajadustele erinevate transpordi- ja lisateenuste (nt kaupade laadimine) ehk kogu transpordiahela ning tihtipeale logistikaahela kujundamist. Koondumise osalised on leidnud, et Tartu Mill AS ei osale Eestis kauba raudteeveo teenuse ostuturul, vaid ekspediitorteenuse ostuturul, mis ei ole AS Operail ettevõtja osa tegevusega vertikaalselt seotud. Koondumise teates on siiski esitatud Tartu Mill AS andmed raudteeveo teenuse ostuturu osas. 2023. a oli Tartu Mill AS ostumaht rahalises väärtuses [...] eurot (turuosa [0-5%]). [.....].

4. Õiguslik hinnang

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osalistel puuduvad horisontaalsed kattuvused ja koondumine ei too kaasa ühtegi horisontaalselt mõjutatud turgu juhendi § 8 lg 3 p 1 tähenduses. Kauba raudteeveo teenuse müügi ja kauba raudteeveo teenuse ostu vahel võib esineda hüpoteetilisi vertikaalseid seoseid. Siiski, kuna koondumise osaliste individuaalsed turuosad või osaliste ühine turuosa oma vastavatel turgudel jäävad alla 25%, siis ei teki juhendi § 8 lg 3 p 2 mõistes vertikaalselt mõjutatud kaubaturge.

Konkurentsiamet on seisukohal, et käesolev koondumine ei mõjuta märkimisväärselt konkurentsiolukorda kauba raudteeveo teenuse müügi ja kauba raudteeveo teenuse ostu valdkonnas, sest ka koondumise järgselt tegutsevad kaubaturgudel mitmed konkurendid, kes osutavad koondumise osalistele konkurentsipurvet ning olukord kaubaturgudel ei anna alust arvata, et koondumise osaliste positsioon võimaldaks neil tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Ostjatel on lihtne teenuseosutajaid vahetada, puuduvad rahalised või ajalised tõkked, seda ilmestab ka asjaolu, et hiljuti on Eesti raudteeveo turule sisenenud Läti ja Leedu riiklikud raudtee-ettevõtjad. Koondumise osalisega

² Vt. Statistikaamet, TS 182: Kaubavedu raudteel. Kätesaadav:

https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__transport__raudteetransport/TS182/table/tableViewLayout2, Eesti Raudtee 2021.-2023.

majandusaasta aruanded ja 2024. aasta III kvartali vahearuanne. Kätesaadavad: <https://www.evr.ee/et/ettevotest#majandustulemused>.

³ Euroopa Komisjoni otsused COMP/M.2905 – Deutsche Bahn / Stinnes, p 13; COMP/M.4746 – Deutsche Bahn/EWS, p 12 ja COMP/M.5480 – Deutsche Bahn/PCC, p-d 12-14.

valitseva mõju kaudu seotud äriühingu Tartu Mill AS ostud moodustavad väikese osa koguturust, kuni [0-5]% Eesti kauba raudteeveo ostuturust.

Koondumine ei tekita ega tugevda turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa RailProject OÜ ja AS Operail ettevõtja osa, Operail Holding OÜ ettevõtja osa, AS Operail Leasing ettevõtja osa ning Operail Repairs OÜ koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor